

פרפראות בפרשה

לעילוי נשמת
הרב חפץ בן אסתר זצ"ל

אייר התשפ"ה

מפטיר **הלוא כבני כשיים אתם לי** (עמוס ט ז) א
ויהי דבר י-הוה אלי לאמר (יחזקאל כ ב) ס
פרקי אבות פרק ג'

פרשת אחרי מות - קדושים

עלון פרפראות בפרשה וחינוכי תורה מ **א' ועד ת'** על **פרשת השבוע** עניינא דיומא מפרשי ומדרשי הז"ל
התשובות מסודרות לפי סדר א-ב

בפרשה אחרי מות 80 פסוקים, בפרשת קדושים 64 פסוקים. סה"כ 144 פסוקים = **בין האולם, גדי עזים.**

בין האולם נלמננח יבכו הפהנים משרתי י-הוה ויאמרו חוסה י-הוה על עמך ואל תתן נחלתך להרפה למשל בם גוים למה יאמרו בעמים איה א-להיהם. (ויאל ב יז)
למה נסמכה פרשת עריות לפרשת קדושים לומר שכל מקום שאת מוצא גדר ערוה את מוצא קדושה, וכל מי שגודר עצמו מן הערוה נקרא קדוש.

(ירושלמי יבמות פ"ב ה"ד, ילקוט האזובי)

בפרשות אחרי מות - קדושים יש חמש עשרה מצוות עשה וששים וארבע מצוות לא תעשה. (ספר החינוך)

עשה: עבודת יוה"כ • כסוי הדם • יראת אב ואם • פאה • לקט • הנחת פאת הכרם • הנחת פרט הכרם • שופט שישפוט בצדק • תוכחה לישראל שאינו נוהג כשורה • אהבת ישראל • נטע רבעי • היראה מן המקדש • כבוד חכמים • צדוק המאזנים והמשקלים והמדות • שישפרו מי שיתחייב שריפה.
לא תעשה: שלא יכנסו בכל עת במקדש • שלא לשחוט קדשים חוץ לעזרה • שלא להתעדן באחת מכל העריות • שלא לגלות ערות אב • שלא לגלות ערות אס • שלא לגלות ערות אשת אב • שלא לגלות ערות אחות בכל צד שהיא אחות • שלא לגלות ערות בת הבן • שלא לגלות ערות ערות בת הבת • שלא לגלות ערות הבת • שלא לגלות ערות אחות מן האב והיא בת אשת אביו • שלא לגלות ערות אחות אב • שלא לגלות ערות אחות אס • שלא לבוא על אשת אחי האב • שלא לבוא על אשת אחי הבן • שלא לבוא על אשת אב • שלא לגלות ערות אחות אב • שלא לגלות ערות אשה ובת בנה • שלא לגלות ערות אשה ובת בתה • שלא לבוא על שתי אחיות מחיים • שלא לבוא על אשה נדה • שלא נתן מזרעינו למולך • שלא לבוא על הזכרים • שלא לבוא על הבהמות • שלא תשכבנה הנשים עם הבהמות • שלא לפנות אחר עבודה זרה, לא במחשבה ולא בדיבור ולא בהבטה • שלא לעשות עבודה זרה לא לעצמו ולא לזולתו • שלא לאכול נותר • שלא לכלות הפאה בשדה • שלא לקחת שבלים הנופלים בשעת הקציר • שלא לכלות פאת הכרם • שלא ללקוט פרט הכרם • שלא לגנוב שום ממון • שלא נחש על ממון שיש לאחר בידינו • שלא ליטע על כפירת ממון • שלא נשבע לשקר • שלא לעשוק • שלא לגזול • שלא נאחר שכר שכיר • שלא לקלל אחד מישראל בין איש בין אשה • שלא להכשיל תם בדרך • שלא לעוול המשפט • שלא לכבד גדול בדין • שלא לרכל • שלא לעמוד על דם רעים • שלא לשנוא אחים • שלא להלבין פני אדם מישראל • שלא לנקום • שלא לנטור • שלא להרביע בהמה עם מין שאינו מינו • שלא לזרוע כלאי הכרם ולא נרכיב שום אילן בארץ • שלא לאכול ערלה • שלא לאכול ולשתות כדרך זולל וסובא • שלא נחש • שלא לעונן • שלא להקיף פאת הראש • שלא להשחית פאת הזקן • שלא נכתוב בבשרינו כתובת קעקע • שלא לעשות אוב • שלא לעשות מעשה ידעוני • שלא להונות במדות וכל המדות.

יום י"ד אייר שהוא פסח שני ירבה בשמחה קצת כי קדוש היום כמו שכתב החיד"א במורה באצבע אות בר"ך, ומי שחננו ה' בעושר יהיו על שולחנו תלמידי חכמים וצנועים ומקיים כל דכפין כפסח ראשון. (מועד לכל חי - חודש אייר)

הילולת רבי מאיר בעל הנס - יום י"ד באייר הוא יום פסח שני, מכלל הימים שאין אומרים בהם תחנון. ואינו יום פטירת רבי מאיר בעל הנס, אלא קבעוהו ליום ההילולא שלו מכמה סיבות. (א). לא יחול בשבת ואפשר יהיה להדליק בו נרות ולנסוע ולהשתטח על קברו. (ב). הוא מכלל הימים שאין בהם תענית. (ג). נוסעי קברות הצדיקים היו נוסעים למירון שלושה ימים אחרי כן, וכך יפקדו תחילה באופן מסודר את קבר רבי מאיר עליו השלום. (ד). יום חנוכת בית הכנסת ובית המדרש במקום מצבת קבורתו, היה בי"ד אייר תרכ"ו. (תורה בציון)

כתב החיד"א - נשתרבה המנהג בכל גלילותינו דעל כל צרה שמתפלל אדם יאמר **'אֱלֹהֵי דְמַאִיר עֲנֵנִי'**. ונודרים שמן או צדקה לנשמתו של רבי מאיר. והשתא הנהגה כך, באומרו **'אֱלֹהֵי דְמַאִיר עֲנֵנִי'** טוב שיכווין בדעתו באותה כוונה שכווין בה רבי מאיר וינצל. (פתח עינים)

כתב המהרש"א (חינוכי אגדות - ע"ז יח): - ויש לדקדק היאך ייחד רבי מאיר שמו של הקב"ה על עצמו בחייו שראי אמרו אין הקב"ה מייחד שמו על הצדיקים בחייהם. שנאמר (בראשית לא מב) **א-להי אברהם ויחזק וגו'.** וי"ל דלא אמר אלהא דמאיר כו' רק לסימן בעלמא על שמו ולא נתכוין כל עיקר על שמו רק נתכוין 'אלהא דמאיר לארץ ולדרים עליה הוא יעננו', או שאמר 'אלהא דמאיר לנו במלכות יון הקודמת בנס הנרות של חנוכה הוא יעננו להציל אותנו בנס מדיהם'.

ל"ג לעומר בכל תפוצות ישראל עושים הלולא רבה על הקדוש התנא האלקי רשב"י זיע"א, ובמדרשים יתנו דעתם החכם שלהם והגזברים לכל יעשו קלות ראש ח"ו בלילה הקדושה הלזו כי יהיה להם לפוקה ולמכשול, ובדוק ומנוסה דלא יתקיים המדרש ההוא ובמהרה יתקן וספו תמו רחמנא ליצלן, והירא לנפשו יהיה במורא ויראה ופחד כל הלילה כדי שתהא זכות רשב"י וחבריו חופף עליו כל היום, וזכור לטוב להגביר מסגני לוייה דעשה הקדש והתקין לדורות ללמוד הזוהר הקדוש שלם בביתו ביום הזה בכנופיה כל התלמידי חכמים שבעיר ה' עליהם יחיו אמן, אין ספק שקנה שם טוב קנה לעצמו קנה לו חיי העולם הבא.

יום כ"ח אייר פטירת שמואל הנביא דהובא בשלחן ערוך סימן תק"ף דמתענים, הנה שמעתי בקושטא כי בשיבת הרב החסיד מוהר"א האיזון ז"ל עושין הלולא רבה ביום הזה ונאספו שמה כל ההדר"ם לעשות בו יומא טבא. (מועד לכל חי - סימן ז חודש אייר)

ל"ג בעומר - מנהג ישראל תורה היא להדליק נרות ומאורות ביום הזה לכבוד האור כי טוב שמתחיל להתנוצץ ביום זה היקר ל"ג בעומר טו"ב ימים קודם מתן תורה. ולכבוד נשמת מאיר התורה בוצינא קדישא אשר נתגלה ביום הזה וביום הזה עלה לשמי מרומים. והוא יומא דהילולא דיליה לאורו ניסע ונלך. לכבוד ספרו הקדוש זוהר המאיר ומבהיק מסוף העולם ועד סופו (אשר כתב רבי אבא ביום הזה) והוא מאיר לנו בגלותינו עד כי יבא משיח צדקינו דאתמר ביה (בראשית א ג) **וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר** (בגימטריא ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן = 232) זה אורו של מלך המשיח יבא ב"ב ויגלה לנו האור הגנוז. (דניאל יב ג) **וְהַמְשִׁפְלִים יִתְּרוּ קִזְהָרָה הִרְקִיעַ** (קְזָהָרָה בגימטריא יְהִי אוֹר 232) ותכין לפי"ז אשר נתאמת לנו מאנשי אמת אשר השמחה ביום הזה על ציון רשב"י היא שלא כטבע דכתיב (משלי יג ט) **אוֹר צְדִיקִים יִשְׁמַח.**

אור הגנוז שגנוז הקב"ה. הנה הוא נגנו בתורה. ואותו האור נקרא טוב. כמ"ש (בראשית א ד) **וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר** (בגימטריא תרי"ג. ג. וגי"כ בגימטריא בתורה) **כִּי טוֹב.** ע"כ טו"ב ימים קודם ליום נתינת התורה. מתחיל להתנוצץ או"ר מן התורה וזה שיש רמז בדברי נעים זמירות. **גַּל עֵינַי** (היינו ביום ג"ל לעומר אז) **וְאֶבְיטָה נִפְלְאוֹת מִתּוֹרָתְךָ.** (בני יששכר אייר ג ז)

איש אמו ואביו תיראו ואת שבתתי תשמרו אני י-הוה א-להיכם. (יט ג)
המחדש חידושי תורה ביום השבת, גורם כבוד גדול לאביו בעה"ב, כמ"ש בזוהר בפרשת שלח, ולכן סמך פה **איש אמו ואביו תיראו**, לכבודם ביום השבת על ידי חידושי התורה, וזהו **ואת שבתתי תשמרו**. (רבי חיים ויטאל ז"ל - שער הפסוקים - פר' קדושים)

שאלות

- א. **כאזרח מקם יהיה לכם הגר הגר אתכם ואהבת לו כמוך פי גרים הייתם בארץ מצרים** (יט לד) מהו **כאזרח מקם**, מדוע השוה את הגר לאזרח.
- ב. **ומזרעה לא תמו להעביר למלך** (יח כא). פרש"י - עבודה זרה היא ששמה מלך, וזו היא עבודתה, שמוסר בנו לפוכרים, ועושין שתי מדורות גדולות, ומעבירין את הבן ברגליו בין שתי מדורות האש. מה הטעם נכתב פרשת מולך באמצע פרשת העריות.
- ג. **אדם קרוב אצל עצמו, ואין אדם משים עצמו רשע**. פרש"י - אין אדם נפסל לעדות בהודאת פיו דאדם קרוב אצל עצמו הלכך אין אדם יכול לשום עצמו רשע כלומר על עדות עצמו אינו נעשה רשע. (סנהדרין ט:). באיזה מקרה אדם נאמן לפסול את עצמו, ואינו נאמן לפסול את הבנים שלו.
- ד. **איש אמו ואביו תיראו**. (יט ג) כתיב (משלי א ח) **שמע בני מוסר אביך ואל תטש תורת אמה**. אמרו במדרש **מוסר אביך** הוא כל דבר שנמסר לך מפי הגבורה, כלומר תורה שבכתב. **ואל תטש תורת אמה**, הוא כל שנתפרש לך בסיני מפי הגבורה, היינו תורה שבעל פה. מדוע נמשלה תורה שבכתב למוסר האב, ותורה שבעל פה לתורת האם.
- ה. **ושמרתם את חקתי ואת משפטי אשר יעשה אתם האדם נחיקם אני י-הוה**. (יח ה) פרש"י - נאמן לשלם שכר (מדרש ספרא). לכאורה יש להבין מהו החידוש שהקב"ה נאמן לשלם שכר וכי יעלה על הדעת שהקב"ה יקפח שכרנו? ועוד, הרי כבר נאמר בפסוק הקודם **אני י-הוה א-להיכם** ומכך ניתן כבר ללמוד על נאמנותו של הקב"ה לשלם שכר, מדוע הוצרכה התורה לחזור ולכתוב זאת פעם נוספת?
 1. **אל תפנו אל האבת ואל הידענים** (יט לא). בשאול כתיב (ש"א כח ח) **ויבאו אל האשה לילה ויאמר קסומי [קסמין] נא לי באוב והעלי לי את אשר אמר אליך**. מה הטעם דכתיב קסומי בכתיב מלא וקרי קסמי חסר.
 2. **נדבר י-הוה אל משה אחרי מות שני בני אהרן בקרבם לפני י-הוה וימתו**. (יז א) לכאורה המילה **וימתו** מאחר וכתיב **אחרי מות שני בני אהרן**. הול"ל **אחרי מות שני בני אהרן בקרבם לפני י-הוה**.
 3. **ונרק הפה את הדם על מזבח י-הוה וגו' והקטיר החלב לריח ניחח לי-הוה**. (יז ו) מה הטעם שבחרה התורה להקריב דווקא את החלב והדם על גבי המזבח יותר מאיברים אחרים.
 4. **ואיש איש מבני ישראל ומן הגר הגר בתוכם אשר יצוד ציד חיה או עוף אשר יאכל וישפך את דמו וכסהו בעפר**. (יז ג) שחט חיה או עוף כשרים, באיזה אופן יהיה פטור ממצות כיסוי הדם, ובאיזה אופן יהיה אסור לו לכסות את הדם.
בזאת יבא אהרן אל הקדש בפר בן בקר לחטאת ואיל לעלה. (יז א) מנין בזאת ת"י שנה שעמד בית ראשון, ובית שני עמד ת"כ (ויק"ר כא ט) מה הטעם שנרמז בית ראשון ולא בית שני.
 5. **אל תפנו אל האלילים ואלהי מסכה לא תעשו לכם אני י-הוה א-להיכם**. (יט ד) מה הטעם דכתיב **האלילים** בכתיב חסר.
 6. **יהיה כל פרוי קדש הלוילים לי-הוה**. (יט כד) תנו רבנן: 'קדש הלוילים לי-הוה', מלמד ששעונים ברכה לפנייהם ולאחרייהם. מכאן אמר רבי עקיבא: אסור לאדם שישעוים פלום קודש שיקרא. תנו רבנן: אסור לו לאדם שיהנה מן העולם הזה בלא ברכה. וכל הנהגה מן העולם הזה בלא ברכה מעל. (ברכות לה). לכאורה קשה – הלא את הברכות עצמן תיקנו אנשי כנסת הגדולה, האם ייתכן לומר על כל הצדיקים שהיו בדורות שלפני כנסת הגדולה שמעלו בהקדש בכל אכילה שאכלו?
 7. **לא תקם ולא תטר את בני עמך ואהבת לרעך כמוך אני י-הוה**. (יט יח) פרש"י - אמר רבי עקיבא: זה כלל גדול בתורה. רבי עקיבא דריש (בב"מ סב). **וחי אחיד עמך**, סייף קודמים לסייף חבירך. לכאורה לדעת רבי עקיבא איך אפשר לקיים מצוות **ואהבת לרעך כמוך** שהרי סייף קודמים.
 8. **איש אמו ואביו תיראו ואת שבתתי תשמרו אני י-הוה א-להיכם**. (יט ג) 'אתין וגמין – ריבויים', מה בא לרבות **ואת שבתתי תשמרו**.
ויאמר י-הוה אל משה דבר אל אהרן אחיד ואל יבא בכל עת אל הקדש מבית לפרכת אל בני הכפרת אשר על הארץ ולא ימות פי בענן אראה על הכפרת. (יז ב) מה הטעם שנאמר **אחיד** והלא הכל יודעים שאהרון הוא אחיו.
 9. **לא תעשק את רעך ולא תגזל** (יט יא) מה הטעם שהפסיק הכתוב במלה **רעך** בין עושק ובין גזל. הול"ל **לא תעשק ולא תגזל את רעך**. מה ההבדל בין עושק לגזל.
 10. כינוי לישמעלים השוכנים באוהלים במדבר, והם היו גזלנים. וכשהשעיר לעזאזל היה בורח הם היו אוכלים אותו.
 11. **בזאת יבא אהרן אל הקדש בפר בן בקר לחטאת ואיל לעלה**. (יז א) **ומאת עדת בני ישראל יקח שני שעירי עזים לחטאת ואיל אחד לעלה**. (יז ה) מה הטעם שלא הזכיר הכתוב בפרשה זו שיהיו תמימים. והזכיר תמימים בשאר קרבנות, כגון בפרשת מצורע דכתיב (יז י) **וביום השמיני יקח שני כבשים תמימים וכבשה אחת בת שנתה תמימה**. וכן בקרבן התמיד כתיב (במדבר כח ג) **כבשים בני שנה תמימים**, ועוד.
ולא תשבעו בשמי לשקר וחללת את שם א-להיך אני י-הוה. (יט יב) מה הטעם דלא נאמר **ולא תחלל**, אלא כתיב **וחללת**.
 12. **קדשים תקו פי קדוש אני**. (יט ב) פרש"י – פרושים תהיו. הגמרא מספרת (שבת לג:) על רבי שמעון בר יוחאי ובנו רבי אלעזר שהסתתרו מאימת השלטון ולמדו שלוש עשרה שנים במערה, עד שיצאה בת קול ואמרה 'צאו ממערתכם'. בכל מקום שעברו הביט רבי אלעזר באנשים הטרודים בהבלי העולם הזה ואינם עוסקים בתורה, והיה נותן בהם את עיניו ומענישם ומיד היה אביו רבי שמעון מרפא אותם. מה סבת החלוק בין הנהגת רבי אלעזר לבין הנהגת אביו רבי שמעון?
 13. **ואיש איש מבני ישראל ומן הגר הגר בתוכם אשר יצוד ציד חיה או עוף אשר יאכל וישפך את דמו וכסהו בעפר**. (יז ג). מה הטעם שדם חיה ועוף צריכים כיסוי הדם ולא דם בהמה.
 14. **לא תגנבו ולא תכחשו ולא תשקרו איש בעמיתו**. (יט יא) מה הטעם דכתיב **לא תגנבו** בלשון רבים. ובפרשת יתרו בלשון יחיד **לא תגנב**.
את חקתי תשמרו בהמתך לא תרביע בלאים שדך לא תזרע בלאים ונגד בלאים ששעטני לא יעלה עליך (יט ט). מה הטעם שנאסרו ללבוש בגד כלאים. וכן חלב ודם ושמן המשחה וקטורת שנאסרו. מלבד שזה גזירת מלך, ודרשינן טעמא דקרא.
 - 15. **מפני שיבה תקום והדרת מפני זקן** (יט לב). תנו רבנן: 'מפני שיבה תקום' – יכול אפילו מפני זקן אשמאי? תלמוד לומר: "זקן", ואין זקן אלא חכם. שצאמר: 'אספה לי שבעים איש מזקני ישראל'. לכאורה אם כוונת התורה לצוות שנהדר רק פני חכם מודע לא כתבה התורה במפורש 'מפני חכם תקום'.

תשובות

- א. אברהם אבנו ע"ה היה גר ונקרא (תהלים פט) **אֵיטֶן הָאֲזָרְחִי**, וזהו **כְּאֲזָרְחִי** מ'ל'כ'ם אותיות **רמ"ח** גימטריא **אברהם**. וגם ישראל נקראו אזרח לפי שעתיד הקב"ה להזריח לכם שמש צדקה, דכתיב (מלאכי ג כ) **וְנִרְחָה לְכֶם יְרָאִי שְׁמִי שְׁמֵשׁ צְדָקָה**. הוא שהזריח להם הקב"ה גאולה ע"י משה רבינו, וזהו **לכם' שמש' צדקה' ס"ת משה**. (עטרת זקנים)*
- ב. בן הנולד מהעריות הללו שהוא ממזר גם כן חייב אם מעבירו למוֹלָד. כדאמרין (סנהדרין סד:) 'וְרָעוּ' – אֵין לִי אֶלָּא יָרַע כְּשָׁר, יָרַע פְּסוּל מִנֶּהֱוֹן? תְּלַמּוּד לֹמַר 'בְּתַתּוֹ מִנְרָעוּ'. לכך נכתב פרשת מולך באמצע פרשת העריות. (טעמא דקרא)
- ג. גר שנתגייר בינו לבין עצמו והוא היה נשוי לישראלית או לגיורת ויש לו בנים – נאמן לפסול את עצמו, ואינו נאמן לפסול את הבנים. וחוזר וטובל בבית דין. (רמב"ם איסורי ביאה יג ז) ונפ"מ אם הולד ממזר ואם הולד כשר לכהונה, וכגון שאמר אני ואשתי ובני נתגיירנו בינינו לבין עצמנו אין עדות לעכו"ם.*
- ד. דרך העולם הוא שהאב מורה ומצווה על בנו את הדרך אשר ילך בה בכללותה, ואילו האם תשים עיניה ולבה עליו להוליכו בכל חלקי המצוות והמידות הטובות ולהזהירו מפרטי העבירות. והיינו **מוסר אביך** מדבר על תורה שבכתב, **ואל תטש תורת אִמְךָ** היינו תורה שבע"פ. (פניני הגר"א)
- ה. הנאת האדם בקיום המצוה כדוגמת מצות 'עונג שבת' היה מקום לומר שלא מקבלים עליהם שכר שהרי הנאתו תחשב לו כשכר, קמ"ל **אֲנִי יְ-הוָה - נֶאֱמָן לְשֵׁלֶם שְׂכָרְךָ**. וכן מצוות שהאדם היה מקיים גם לולא שניתנה תורה, כגון איסור אכילת שקצים ורמשים שנפשו של אדם קצה בהם וכן מצוות כיבוד אב ואם שמצד טבעו עליו להכיר טובה להוריו. לכך אומרת התורה **אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אִתָּם הָאֲדָמָה** גם מצד טבעו בלא שיצווה עליהם, **וְחַי בָּהֶם** גם אם הוא נהנה מעצם קיום המצווה מקבלים עליהם שכר וזהו **אֲנִי יְ-הוָה - נֶאֱמָן לְשֵׁלֶם שְׂכָרְךָ**. (נה צדיקים א י – לר' יוסף חיים זצוק"ל) ובלבד שיכוון לשם קיום מצות בוראו.
- ו. ו' ימים עולה המת במעשה אוב **וְאֵינוֹ עוֹלָה בְשַׁבָּת** (סנהדרין סה:) לכך כתיב **קסומי** בכתב מלא ו'. (רבינו אפרים)*
- ז. זכרון אין להם מאחר ולא נשאו נשים ומתו בלא בנים לכך מהדר קרא **וַיָּמָתוּ** כלומר בלא זכרון. (דעת זקנים) ותניא ארבעה חשובין כמת עני ומצורע וסומא ומי שאין לו בנים. (גרים סד:).
- ח. חום וריוות מסמל הדם, כח הקרירות והעצלות מסמל הקֶלֶב. בזמן שהאדם שב בתשובה על חטאיו כאילו מודה ואומר שבזריות מיהר לעבור עבירות ובעצלות נמנע מלקיים המצוות. מהיום והלאה כוחות הללו יהיו על מזבח ה', והוא ינצל את הכוחות הללו אך ורק לשם שמים. (משל ונמשל)
- ט. טריפה שנשחטה או שנמצאה נבילה פטור מכיסוי הדם. השוחט בשביל חולה בשבת בגלל פקוח נפש, אסור לו לכסות את הדם בשבת. ויש בזה איסור מוקצה. וכן חרש שוטה וקטן ששחטו ואין אחרים רואים אותם – חזקת שחיתתן מקולקלת ופטורה מכיסוי. וכן אם שחט עוף או חיה ושחט עליה בהמה – פטור מלכסות. (שו"ע י"ד כה יד, יז – טז)
- י. יאשיהו גנז את שמן המשחה שעשה משה רבינו כדאיתא בפ' הוציאו לו (יומא נב:). ואחריו לא היה כהן משוח בשמן המשחה אלא מרובה בגדים בלא שמן שהיו ממלאים ידיו בח' בגדים. ולא היו יכולין לעשות שמן המשחה אחר למשוח בו כדכתיב (שמות ל"א) **שֶׁמֶן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ יִהְיֶה זֶה לִי לְדֹרֹתֵיכֶם. זֶה וְלֹא אַחֵר**. (תוס' נזיר מז.) וזהו הרמז בפסוק **בְּזֹאת יָבֵא אֶהְרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ**. מנין **בְּזֹאת** ת"י שנה שעמד בית ראשון, עד אז כהנים היו נמשחים בשמן המשחה כמו אהרון הכהן, ולא בבית שני.*
- יא. י' שמות של גנאי יש לעבודה זרה: אלילים, צלמים, מסיכה, תרפים, שקוצים, גלולים, עצבים, חמנים, פיגולים. (עטרת זקנים) [בתו"כ במקום צלמים פיגולים מונה פסל ומצבה]
- יב. כוונת באכילה היו עושים בדורות הקודמים והיו מספיקים לתקן את המאכל יותר ממה שאנחנו עושים על ידי הברכה. (החיד"א) הכוונת היו דוקא אצל החכמים יודעי בינה, אבל המון העם ודאי לא היה להם ידיעה בכוונות, מיהו אותו זמן היתה הקליפה תקיפה ביותר, ואם היו המון העם מברכים לא היה נעשה תועלת לתקן המאכל בברכה דילהון, אך בזמן אנשי כנסת הגדולה נחלשה הקליפה, ובפרט שבטלו יצר הרע דעבודה זרה שהוא ראש הפעור, לכך תיקנו אנשי כנסת הגדולה הברכות, מפני שעתה יש תועלת על ידי הברכה לתקן ולברר, ולכן אם לא יברך מעל אפילו הוא מהמון העם. (בן יהוידע שם)
- יג. לימוד תורה חייב ללמד אחרים ואפילו הוא מבטל את עצמו מלימודו מ"מ חייב ללמוד עם אחרים. על כן אמר רבי עקיבא **זֶה פְּלִל גְּדוֹל בְּתוֹרָה דְּבַעֲנִין** לימוד התורה הוא כלל גדול לאהוב את חבריו כמוך. אבל בענייני העולם הזה סְיִיף קוֹדְמִים לְסִיף תְּבִיבָךְ. (תורת משה להחת"ס)
- יד. מוסיף מן החול על הקודש בכניסתו וביציאתו של יום השבת, לקבל השבת לפני שקיעת החמה, ולהמתין בצאתה להוסיף מחול על הקודש. (צוף דבש)
- יז. נחמו לאהרן – ואין דיבור אלא ניחומים כדכתיב (ישעיה מ ב) **דַּבְּרוּ עַל לֵב יְרוּשָׁלַם**. והיות שמטבע האדם לקבל תנחומים מן הקרוב אליו יותר ממי שרחוק, וכן נאמר (ישעיה סו י) **כִּי אֵינִי אֲשֶׁר אֲמוֹ תִנְחַמְנֶנּוּ**, לפיכך אמר הקב"ה למשה **דַּבֵּר אֶל אֶהְרֹן אָחִיךָ**, שממך יקבל תנחומים. (אזנים לתורה)*
- יח. נוטל ממון חברו בידיעתו כאונס, באומרו שהוא חברו ודאי ימחול לו ולא יקפיד. ואפילו שכוונתו להחזירו, זהו עושק. גזילה הוי שנוטל את ממונו של חברו בלא כוונה להחזירו, בדרך גניבה וגזילה. (אוה"ח) התורה אסרה שלא לעשוק את חברך בטענה שהוא רעך. (מעין השבוע) גזל הוא גזילה ממש ועושק אינו אלא מניעת תשלומין.
- יט. סרקין הוא כינוי לישמעלים השוכנים באוהלים במדבר. פל ימים שְׁהִיָּה שְׁמֵעוֹן הַצְדִּיק קִיָּם לֹא הָיָה מְגִיעַ לְמַחְצֵית הַקָּהָר עַד שֶׁנַּעֲשֶׂה אֵיבָרִין אֵיבָרִין. מְשַׁמֵּת שְׁמֵעוֹן הַצְדִּיק הָיָה בּוֹרֵחַ לְמַדְבָּר וְהַסַּרְקִין אוֹכְלִין אוֹתוֹ. (ירושלמי יומא ו א)
- ע. עזאזל יש חלק בקרבנות יום הכיפורים, לפיכך לא נאמר בהם במפורש תמימות, אע"פ שהתמימות בוודאי מעכבת בהם. א"ל לפי שכבר כתוב בפרשת פנחס בקרבנות מוסף של יום הכיפורים **תְּמִימִם יִהְיוּ לְכֶם** היינו שכל הקרבנות אשר עליכם להביא ביום זה יהיו תמימים. (אזנים לתורה)*
- פ. פעמים שמותר לחלל, כמו להישבע לשקר כדי להציל את נפשו או את נפש חברו. שנאמר (יה ה) **וְחַי בָּהֶם** ולא שימות בהם. (יומא פה:) (רבינו אפרים)
- צ. צעיר היה רבי אלעזר כשנכנס למערה, בטרם הכיר במנהגו של עולם, ובזמן שהותם במערה נשכחו ממנו צרכי העולם לחלוטין. לכך בראותו כיצד אנשים משחיתים את עתותיהם לבטלה הקפיד עליהם להענישם. לא כן רבי שמעון אביו שכבר היה איש זקן בכניסתו למערה והיה יודע גם אחרי שלוש עשרה שנים בטיב העולם וצרכי בריותיו, השכיל להבין את צרכי האנשים ופעל לרפאם. (פניני הגר"א)
- ק. קטיגור הוא הדם – לפי שהנפש תלויה בדם ולזה ראוי לנו לכסות הנפש ולהסתירו מעין רואיו טרם נאכל הבשר. לפי שמידת הדין אומרת היאך בשר יאכל בשר. משא"כ בדם בהמה הקרב על גבי המזבח – הס קטיגור. (הרוקה, בעה"ט בביאור האדר"ת). כי גם בה נקנה קצת אכזריות בנפשנו לאכול הבשר, והנפש שנשפך לפנינו. ובבהמות לא נצטווין כך, לפי שדם הבהמות ניתן לקורבן לכפרה על נפשתינו ואי אפשר לכסותו, ואחר שכן לא רצתה התורה לחלק לנו בין מוקדשין לחולין. ואם גם במין העופות יש מהן קרב לגבי מזבח, מועט הוא, ולדבר מועט לא תחוש התורה לעולם, ומפני כן חייבתנו בכיסוי דם העופות בכלל. (ספר החינוך מצוה קפז)*
- ר. רואה ומחריש גם הוא גנב כמו בעל הגניבה. לפיכך כתיב **לֹא תִגְנוּבוּ** בלשון רבים (החזקוני).*
- ש. שרביטו של מלך הוה ליה, לפי שבגדי כהונה היו מצמר ופשתים, כדאמרין (יבמות ד:) **מִדְּשֵׁשׁ - פִּיתָנָא, תְּכֵלֶת - עֶמְקָא** הוא. שש האמור בבגדי כהונה הוא פשתים, תכלת בודאי צמר הוא. דומיא דקֶלֶב ודם ושמן המשחה וקטורת שנאסרו. דהוה ליה כמשתמש בשרביטו של מלך. (החזקוני)*
- ת. תורה מתשת כוחו של אדם – כל מהותו של החכם היא הזיקנה, שעל ידי שעוסק בתורה כאילו הזיקנה קופצת עליו, ותתיש כוחותיו כזקן שבע ימים. וכן נאמר באבות (ב כב) 'סיב וְגָלָה בַּהּ, וַיִּמָּנֶה לֹא תִזְעַר' תזקין ותתבלה בתורה וממצוותיה לא תנטה ימין או שמאל. א"ל ע"פ דברי התנא (אבות ד א) אֵינְהוּ קָבֵם? הַלּוּמָד מִקַּל אֲדָם. מי שאוסף את חכמת החיים של כל אדם – ניתן לקרוא לו חכם. נמצא שאפילו אם הוא רך בשנים, בחכמתו צבר את חכמת החיים של עשרות בני אדם שהקנו לו מחכמתו אז נראה לנגד עינינו אדם זקן. (בניהו, בן יהוידע – קידושין לב:)*

מקורות / חידודן *

א. פְּאֻרְתָּה מִמֶּנּוּ – מה אזרח שקבל עליו כל דברי התורה אף גר כאן. מכאן אמרו (ספרא) גר שקיבל עליו כל דברי התורה חוץ מדבר אחד אין מקבלין אותו. ר' יוסי ב"ר יהודה אומר אף דבר קטן מ'קדושי סופרים'. (החוקני)

ג. מַעֲשֵׂה בִּאְחָז שֶׁבֶל לִפְנֵי ר' יְהוּדָה, ואמר לו: נתגיירתי ביני לבין עצמי. אמר לו ר' יהודה: יש לך עדים שנתגיירת שלא בית דין? אמר ליה [לו]: לאו [לא]. שאל ר' יהודה: יש לך בנימ? אמר ליה [לו]: הן [כן]. אמר לו: נאמן אתה לפסול את עצמך, שאתה מעיד שלא גיירת כראוי, וגוי אתה, ואולם אי [אין] אתה נאמן לפסול את בניך. (יבמות מז.)

נֶאֱמַן אִתָּה לְפָסוּל אֶת עַצְמְךָ כו' - היינו דוקא במילי דמשוי נפשיה חתיכה דאיסורא אבל אם על בת כהן לא פסלה כדפרישית לעיל בסוף פ' שני (יבמות דף כה: ושם) וא"ת היכי דמי אם אשתו עובדת כוכבים ממה נפשך בניו פסולים דאין קרוי בנך אלא בנה ואם היתה אשתו ישראלית ממה נפשך בניו כשרים דק"ל (לעיל יבמות דף מה.) עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד כשר וכי תימא נהי דמזוז לא הוי פגום מיהא הוי הא השתא נמי דאין נאמן פגומין הם דר"י אית ליה בפרק עשרה יוחסין (קדושין עז.) דבת גר זכר כבת חלל זכר וי"ל דקסבר ר"י עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד מזוז דבפרק ד' מיתות (סנהדרין דף נג. ושם) אמר דר' יהודה סבר לה כרבי עקיבא דאמר אין קידושין תופסין בחייבי לאוין. (תוס' שם)

אלא איכא למימר ר' יהודה סבר עכו"ם ועבד הבא על בת ישראל הולד כשר (מ"ט) כר' יהודה והא דאפסיקא הלכתא כרב נחמן לא לענין דבריו של ר' יהודה אלא להכשירה לכהונה דקיימא לן בעכו"ם הולד דריש לא יגלה לקמן בפרקין (יבמות דף מ"ט) כר' יהודה והא דאפסיקא הלכתא כרב נחמן לא לענין דבריו של ר' יהודה אלא להכשירה לכהונה דקיימא לן בעכו"ם הולד פגום וקיימא לן בת גר זכר כשרה לכהונה אי נמי שהיו מוחזקין בו שהי' ישראל והוא אמר גר אני ונתגיירתי ביני לבין עצמי ואמר ר' יהודה אעפ"י שבת גר זכר פסולה וכל שכן עכו"ם ועבד בזה אינו נאמן כלל לפגום הולד אלא אמרין אין עדות לעכו"ם ומקמינן ליה אחזק' קמייתא דישאל ובכי האי גונא לא פליגינן דבורא לומר גר זכר הוא ובתו כשרה לקהל ולא לכהונה לר' יהודה משום דעכו"ם ליתיה כלל בעדות ואנן קיימא לן הכי שאין הולד פגום בעכו"ם ועבד שבא על בת ישראל ולדברינו שאין אנו מודים לפגום הולד פקא אחר אני ובני נתגיירו בנינו לבין עצמנו אין עדות לעכו"ם. (הדושי רמב"ן שם)

ו. נְבִיא מִקְרָבָה מֵאֲחִידָה כְּמִנֵּי קִיָּם לָךְ - הִנֵּה אֶלֶיךָ אֵלֶיךָ תִּשְׁמְעוּן. (דברים יח טו.) כתב האוה"ח - ואומרו נביא אקים וגו' בא להשיב סוף כל סוף כפי זה יהיו הגוים בהדרגה גדולה שידעו העתידות מה שאין כן ישראל, לזה אמר נביא אקים וגו' ואולי שכן הבין שאול כששאל בבעלת אוב (שמואל א, כח), כי לא אסר ה' לשאול אוב או ידעונו אלא במקום שיקים נביא אבל זולת זה אם יצטרכו לדעת שאול ישאלו בהם.

שאלו טעה וחשב שהותר לו אז לשאול באוב משום שנאמר **פִּי הַגּוֹיִם הֶאֱלֵךְ אֲשֶׁר אֶתָּה יוֹרֵשׁ אוֹתָם אֶל מַעֲנֵנִים וְאֶל קִסְמִים יִשְׁמְעוּ וְאֶתָּה לֹא כֵן נָתַתְּ לָךְ ה' אֱלֹהֶיךָ: נְבִיא מִקְרָבָה מֵאֲחִידָה כְּמִנֵּי קִיָּם לָךְ ה' אֱלֹהֶיךָ אֵלֶיךָ תִּשְׁמְעוּן** (דברים יח, יד - טו), הוא הבין על פי זה שכל מה שנאסר בקוסמים זה משום שיש נביא בישראל שיגיד להם את שאלתם. אך מכיון שהוא כבר שאל בנביאים ולא נענה וכן ב'אורים ותומים' ובחלומות ולא נענה - היה סבור שהותר לו לשאול באוב. לכן כאשר שמואל הנביא הוכיח את שאול שעבר איסור בכך שהעלהו באוב כפי שנאמר **וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל שָׁאוּל לְמָה הִרְגָּזְתָּנִי לְהַעֲלוֹת אֹתִי** (שמואל א' כח, טו), ענה לו שאול המלך **וַיֹּאמֶר שָׁאוּל צַר לִי מֵאֵד וּפְלִשְׁתִּים נִלְחָמִים בִּי וְנֹאֲלִים סָר מֵעָלַי וְלֹא עָנִי עוֹד גַּם בְּיַד הַנְּבִיאִים גַּם בְּחִלְמוֹת וְנֹאֲקָרָא לָךְ לְהוֹדִיעַנִי מֵהַ מָּה אֲעֲשֶׂה** (שמואל א' כח, טו), כלומר שאול ענה לשמואל שהוא חשב שכיון שלא נענה בנביאים ובחלומות לכן הותר לו לשאול באוב ואין בזה איסור ('צמח דוד' פירשת קדושים)

ג. כְּאִישׁ אֲשֶׁר אָמַר תִּנְחַמְנֵנּוּ - דרך האם לנחם את בנה יותר מן האב. (מצדת דוד)

ג. אי זהו גזול זה הלוקח ממון האדם בחזקה כגון שחטף מזו מטלטלין או שנכנס לרשותו שלא ברצון הבעלים ונטל משם כלים. או שתקף בעבדו ובבהמתו ונשתמש בהן. או שירד לתוך שדהו ואכל פירותיה וכל כיוצא בזה הוא גזול. כענין שנאמר ויגזול את החנית מיד המצרי. **אי זהו עושק** זה שבא ממון חבירו לתוך ידו ברצון הבעלים וכיון שתבעוהו כשב הממון אצלו בחזקה ולא החזירו. כגון שהיה לו ביד חבירו הלוואה או שכירות והוא תובעו ואינו יכול להוציא ממנו מפני שהוא אלם וקשה. (רמב"ם הל' גזילה ואבידה א' ג-ד)

לא תַעֲשֶׂק אֶת רֵעֶךָ וְלֹא תִגְזֹל. מה הטעם הקדימה התורה עושק לגזול. למה כתוב **אֶת רֵעֶךָ** גבי עושק ולא גבי גזול. לפי שגזול הגוי אסור מן התורה. לכך הקדים עושק, דרך על עושק קאי **רֵעֶךָ** דהפקעת הלוואתו של גוי מותר. (טעמא דקרא)

ע. כתב רבינו בחיי - וע"ד המדרש אמרו בפרקי דר"א (פרק מו), לפיכך היו נותנין לו לסמאל שוחד ביום הכפורים שלא יקרב קרבנם, שנאמר (טו ח) גֹזֶל אֶחָד לִי-הֵנָּה וְגֹזֶל אֶחָד לְעֵזְאוֹל, גורלו של הקב"ה לקרבן עולה וגורלו של עוזאל שיעיר חטאת, וכל עונותיהם של ישראל עליו שנאמר (טו כב) **וְנִשְׂאָה שִׁעִיר עֲלֵיוֹ אֶת כָּל עוֹנֵתָם**. ראה סמאל שלא נמצא בהן חטא ביום הכפורים אמר לפני הקב"ה רבון העולמים יש לך עם אחד בארץ כמלאכי השרת שבשמים, מה מלאכי השרת יחפי רגל כך ישראל יחפי רגל ביום הכפורים, מה מלאכי השרת אין בהם אכילה ושתייה כך ישראל אין בהם אכילה ושתייה ביום הכפורים, מה מלאכי השרת אין להם קפיצה כך ישראל עומדין על רגליהם ביום הכפורים, מה מלאכי השרת שלום מתווך ביניהם כך ישראל שלום מתווך ביניהם ביום הכפורים, מה מלאכי השרת נקיים מכל חטא כך ישראל נקיים מכל חטא ביום הכפורים, והקב"ה שומע עדותן של ישראל מהקטיגור שלהם ומכפר על המקדש ועל המזבח ועל הכהנים ועל כל עם הקהל, שנאמר (טו לג) **וַיִּכְפַּר אֶת מִקְדָּשׁ הַקֹּדֶשׁ וְאֶת אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת הַמִּזְבֵּחַ וְכָפַר וְעַל הַפְּהַיִּים וְעַל כָּל עֵם הַקֹּהֵל**. (מנחם בראשית י')

ק. אִיתָא מַרְדּוּשׁ - שאל שהרג קין את הבל היה מושלך ולא היה קין מה לעשות זימן לו הקב"ה שני עופות טהורים והרג אחד מהן חבירו וחסר בידו וקברו וממנו למד קין וחסר וקבר את הבל לפיכך זכו העופות לכסות את דמין. (מנחם בראשית י')

ר. בהר סיני היינו 'כאיש אחד בלב אחד' לכן כללם בלשון יחיד. כאן מדובר בימים רגילים שלא זכינו לאחדות כזאת, והפניה היא לרבים. **א"נ** בעשרת הדברות מדובר על גונב נפשות שאינו שכיח אלא בכופר ופורק עול, לכך נקטה התורה **לֹא תִגְבֹּה בְלִשׁוֹן יְחִיד**. כאן מדובר בגונב ממון שבעונותינו הרבים שכיח ומצוי לרוב לכך כתבה בלשון רבים **לֹא תִגְבֹּה**. (פניני הגר"א)

ש. כתב הרמב"ם - וכבר ביארנו בחיבורנו הגדול כי גילוח פאת ראש ופאת זקן נאסר בגלל היותו עדי כומרי עבודה זרה. והוא הטעם גם באיסור השעטנז, לפי שגם כן היה עדי הכומרים, מאחזים בין הצומח והחי במלבוש, ותהיה טבעת מאחת המתכות בידו; תמצא את זה מפורש בספריהם. (מורה נבוכים ג' לז)

אִיתָא בְּזוּהָרָה - מהו פלאים? פמי שנותן מישוהו אחר פבית האסורים, כמו שְׁנַאָמַר (ירמיה לו) **אֶל בֵּית הַכְּלֵא**, פְּדִי לֹא לַעֲשׂוֹת דָּבָר. פְּלֵאִים - מניעה, שְׁמוֹנֵעַ אֶת כָּל אוֹתֵם הַפְּחוֹת מִן הַמַּעֲשֵׂה שְׁלֵמָה. פְּלֵאִים - ערבוביה, שְׁעוּשָׁה עֶרְבּוּבִיָּה בַּפֶּחַ שְׁלֵמָעֵלָה וּמְכַחֵשׁ אֶת פְּרוֹסוֹ הַמְּלָךְ, כְּמוֹ שְׁנַאָמַר **וַיִּבְגַּד פְּלֵאִים שְׁעֵטְנֵנּוּ לֹא יַעֲלֶה עָלֶיךָ**. בא רָאָה, פְּתוּב (בראשית ב) **וּמַעַץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ כִּי בְיּוֹם אֲכָלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת**. וְהָרִי נִתְּפָאָר, שְׁשֵׁנָה מַצּוֹת הַמְּלָךְ, וְהַחֲלִיף עֵץ חַיִּים, שָׁבוּ הַשְּׂתֵלֵם הַפֶּל וְבוֹ תְלוּיָהּ הָאֲמוּנָה, וְנִדְבַק בְּמִקּוּם אַחֵר. וְהָרִי שְׁנִינֵנּוּ, בַּכֹּל צָרִיד אֲדָם לְהִרְאוֹת מַעֲשֵׂה כְּמוֹ שְׁלֵמָעֵלָה וְלַעֲשׂוֹת מַעֲשֵׂה כְּמוֹ שְׁצָרִיד. וְאִם שְׁנֵנָה בְּדָבָר אַחֵר, הוּא מְשַׁפֵּיעַ לְהַשְׁרֹת בּוֹ דָּבָר אַחֵר שְׁלֵא צָרִיד. וְבֵא רָאָה, בְּשֵׁעָה שְׁאֲדָם מְרָאָה לְמִטָּה בְּדָרָךְ יִשְׂרָה כְּמוֹ שְׁצָרִיד, שׁוֹפְעַת יוֹצֵאת וְשׁוֹרָה עָלֶיךָ רוּחַ קְדוּשָׁה עֲלִיוֹנָה. וּבְשֵׁעָה הוּא מְרָאָה מַעֲשֵׂה לְמִטָּה בְּדָרָךְ עֲקָמָה, שְׁאִינָה דָרָךְ יִשְׂרָה, אֵז שׁוֹפְעַת יוֹצֵאת וְשׁוֹרָה עָלֶיךָ רוּחַ אֲחֵר, שְׁלֵא צָרִיכָה, שְׁמִסְטָה אֶת הָאָדָם לְצַד רַע. מִי מוֹשֵׁף עָלֶיךָ אוֹתָהּ הָרוּחַ? הֵנָּה אוֹמֵר, אוֹתוֹ מַעֲשֵׂה שְׁהִרְאָה בְּצַד אַחֵר. פְּתוּב (משלי לא) **דְּרֹשָׁה צָמָר וּפְשִׁתִּים**. דְּרֹשָׁה, הַהוּ דְרֹשָׁה? שְׁמִבְקָשָׁת וְדוֹרָשָׁת עַל צָמֵר וּפְשִׁתִּים, מִי שְׁמַחֵר אוֹתָם פְּאָחֵד. וְאִם תֹּאמַר לְמָה בְּצִיצִית מִתָּר? הָרִי פְרִשְׁוִיה. אֲבָל שֵׁם הוּא אוֹתוֹ לְבוּשׁ בְּתוֹנֵנּוּ, בְּהַשְׁלַמַּת הַמַּעֲשֵׂה כְּרָאוּי. (זה) עוֹד, דְּרֹשָׁה צָמֵר וּפְשִׁתִּים - לַעֲשׂוֹת נְקָמָה בְּמִי שְׁמַחֵר אוֹתָם יַחַד. אֲבָל מִתִּי שׁוֹרָה? בְּשֵׁעָה שְׁהוּא בְּשִׁלְמוֹת, שְׁפָתוֹב וּתְעַשׂ בְּחִפְזָה כְּפִיָּה. וְצִיצִית, הָרִי בְּאָרְנֵנּוּ שְׁשֵׁם בְּאוֹתוֹ הַפְּכָל שֶׁל הַשְּׁלֵמוֹת נִמְצָא, וְהוּא מַצֵּד אַחֵר. וּמִשׁוּם פֶּד אֲיִנְנֵנּוּ צָרִיכִים לְחַבְרָם יַחַד. וְקָרְבָנֵנּוּ שֶׁל קֵין הִתְרַסַּס מִלְּפָנֵי קָרְבָנֵנּוּ שֶׁל הַבֵּל. וְעַל פֶּן, וּבְגַד פְּלֵאִים שְׁעֵטְנֵנּוּ לֹא יַעֲלֶה עָלֶיךָ. לֹא יַעֲלֶה עָלֶיךָ סֶתֶם. לֹא יַעֲלֶה עָלֶיךָ רוּחַ אֲחֵרֵת לְשַׁלֵּט בָּךְ. וְצָרִיד לֹא לְאָדָם לְהִרְאוֹת מַעֲשֵׂה כְּשֶׁר כְּמוֹ שְׁכָאוּי, וּבְאוֹתוֹ מַעֲשֵׂה שׁוֹרָה עָלֶיךָ רוּחַ קְדוּשָׁה, רוּחַ עֲלִיוֹנָה, לְהַתְּקַדֵּשׁ בּוֹ. כָּא לְהַתְּקַדֵּשׁ - מְקַדְּשִׁים אוֹתוֹ, וְשִׁפְתוֹב וְהַתְּקַדְּשִׁים וְהִיָּתָם קְדוּשָׁה כִּי קְדוּשׁ אֲנִי ה'. (זהר מתורגם פירשת קדושים - דף פ' ע"ב)

פרקי דר"א פכ"א - הביא קין מותר מאכלו - קליות זרע פשתן. והביא הבל מבכורות צאנו ומחלביהן כבשים שלא נגזזו לצמר. ונתעב מנחת קין ונרצית מנחת הבל שני: **וַיִּשַׁע י-הוָה אֶל הַבֵּל וְאֶל מִנְחָתוֹ**. רבי יהושע בן קרחה אומר: אמר הקב"ה: אל יתערבו מנחת קין והבל לעולם, שמא חס ושלום אפילו בארג בגד, שנא': **לֹא תִלְבַּשׁ שְׁעֵטְנֵנּוּ** וגו'. אפילו היא מרוקבת לא יעלה עליך, שנאמר: **וּבְגַד פְּלֵאִים שְׁעֵטְנֵנּוּ לֹא יַעֲלֶה עָלֶיךָ**.

לפי שזעל ידי צמר ופשתים הרג קין את הבל אחיו, לכך צוה הקב"ה **לֹא תִלְבַּשׁ שְׁעֵטְנֵנּוּ**. (רבינו אפרים)

ת. זוהר פירשת קדושים דף פ' - ועוד שנינו, הפסוק הזה בא לדרשה. מפני שיבה תקום, כמו שנהירו בו הסברים, מפני שיבה תקום, הזוהר את האדם בצעירותו טרם שיעלה לשיבה שיעמד בקיום טוב בעולם, משום שנהו הדין שלו. אבל לסוף ימיו אין לאדם שבת כל כך, פשהו זמן, ואינו יכול לעשותו רע. אלא השבת שלו קשהו בכחו, והוא טוב. ושלמה המלך צונו ואומר, (שם ב) **גַם בַּמַּעֲלָלִי וַיִּתְּנַר נַעַר יְגוֹ**. כמו כן פתוב (קהלת יב) **וַיִּזְכַּר אֶת בּוֹרְאֵיךָ בַּיָּמִי בַחֲרוֹתֶיךָ**. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְדַאי (כך הוא) שְׁהִתְדַרְךָ הוּא מְתַקְנֵת לְפָנֵינוּ, וְהוּא דְרַכּוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרַחֲמֵי הוּא. (זהר מתורגם)

שבעים פנים לתורה, לעיתים תהיה יותר מתשובה אחת
התשובות אינם להלכה למעשה, הערות והארות יתקבלו בברכה
לעילוי נשמת הרב חפץ בן אסתר זצ"ל

לקבלת העלון במייל ניתן לפנות לכתובת ramnadlan018@gmail.com